

ANTALLET AF BEMYNDIGELSER ER STEGET 241% SIDEN 1989

Folketinget overlader mere og mere magt til ministrene

16.10.2026

Over 13.000 bemyndigelser

1. januar 2026 indeholdt de gældende love 13.109 bestemmelser, hvor Folketinget overlader det til en minister eller myndighed at fastsætte reglerne. I 1989 var tallet 3.839. Det er en stigning på 241%.

Ministrene sidder på magten

Næsten 9 ud af 10 bemyndigelser (87%) går til en minister. Godt hver tiende (10,8%) går til styrelser, nævn, råd og tilsyn, mens 2,7% går til kommuner, regioner og andre.

Ministeren har friere hænder

Bemyndigelser, hvor ministeren *kan* udstede regler, er mere end firedoblet (+343%), mens dem, hvor ministeren *skal*, er mere end fordoblet (+169%). Pligtandelen er samlet faldet fra 41% til 30%.

Antallet af bemyndigelser er steget 241% siden 1989

En regelskabende bemyndigelse er en bestemmelse, hvor Folketinget i loven har overladt det til en minister eller en myndighed at fastsætte reglerne på et område. Det kan fx være "Ministeren for natur og dyrevelfærd kan fastsætte regler om tildeling af gødning i jordbruget" i den nye gødskningslov eller "Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om godkendelser og tilladelser" i husdyrbrugloven, som er den bestemmelse, debatten om svinestoppet har handlet om.

Dette notat opgør antallet af bemyndigelser i danske love, som var i kraft den 1. januar hvert år fra 1989 til 2026.¹ Kun regelskabende bemyndigelser indgår i kernetallet.² Ved siden af dem opgør notatet en række beslægtede beføjelser, der også fastsætter generelle normer, blot inden for en smallere ramme. Det gælder fx krav, gebyrer, takster og grænseværdier samt retningslinjer og vejledninger.³ Endelig opgøres en restgruppe af øvrige beføjelser, som søgningen også finder, fx adgangen til at bestemme, dispensere og henlægge beføjelser, herunder nogle afgørelser i enkeltsager.⁴ Den almindelige adgang til at træffe afgørelser, give tilladelser og føre tilsyn opgøres derimod ikke.⁵

Da ministeren for natur og dyrevelfærd i september 2026 indførte et midlertidigt stop for tilladelser til nye og udvidede svineproduktioner, var instrumentet en generel regel – ikke en afgørelse i den enkelte sag – og striden om hjemlen handlede derfor reelt om, hvor langt en regelskabende bemyndigelse rækker.⁶

¹ Data er trukket fra IRES' reguleringsdatabase, som bl.a. indeholder den fulde tekst af samtlige love og bekendtgørelser, der har været gældende siden 1989.

² Fx "Erhvervsministeren kan fastsætte regler om, hvilke genstande der skal anses som skibe" (lov om sikkerhed til søs), "Ministeren fastsætter regler for rådets sammensætning" (museumsloven) og "Udlændinge- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om størrelsen af den i 2. pkt. nævnte erstatning" (udlændingeloven).

³ Fx "Kommunalbestyrelsen kan fastsætte kriterier for prioriteringen af ansøgninger om støtte til bygningsfornyelse" (byfornyelsesloven) eller "Kommunalbestyrelsen fastsætter skriftlige retningslinjer for brugerindflydelsen" (barnets lov), som er generelle krav og retningslinjer.

⁴ Restgruppen rummer fx "Finanstilsynet kan dispensere fra stk. 7" (lov om realkreditlån og realkreditobligationer), som er en dispensation i en enkeltsag, og "Transportministeren kan desuden overlade sine beføjelser efter loven til at foretage udbud og sikre driften af en statslig færgerute til en kommune" (lov om færgefart), som flytter en kompetence til en anden myndighed.

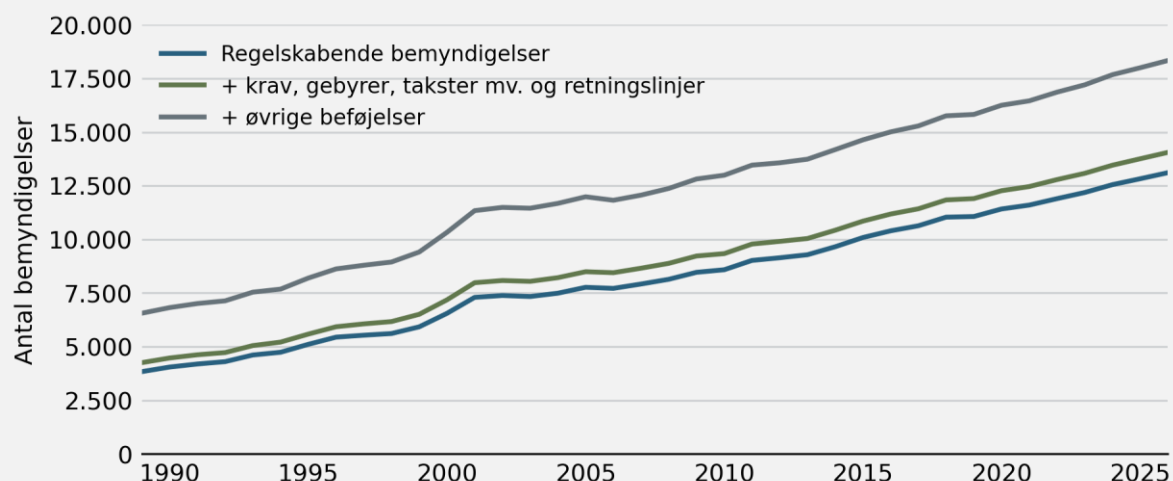
⁵ Fx "Husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år må ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse" (husdyrbrugloven, § 16 a) og "Finanstilsynet påser overholdelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 ..." (lov om finansiel virksomhed, § 344). Den første er en afgørelse i den enkelte sag, den anden er tilsyn. Det samme gælder bemyndigelser i lovenes ikrafttrædelsesbestemmelser, fx "ministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden".

⁶ Den hjemmel, debatten har peget på, er husdyrbruglovens § 34, hvor ministeren "kan fastsætte regler om godkendelser og tilladelser, herunder om kommunalbestyrelsens behandling og vurdering af sagen" og "regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår godkendelser og tilladelser kan meddeles". Den slags bestemmelser indgår i opgørelsen. Selve godkendelserne og tilladelserne meddeles derimod af kommunalbestyrelsen efter §§ 16 a og 16 b, og den kompetence er en afgørelse i den enkelte sag og tælles ikke med. Professorerne Peter Pagh og Rasmus Grønved Nielsen har vurderet, at husdyrbrugloven ikke giver den fornødne hjemmel til et generelt stop (Effektivt Landbrug 23. september 2026,

Antallet af regelskabende bemyndigelser er steget over 240%

1. januar 1989 indeholdt de gældende love 3.839 regelskabende bemyndigelser. 1. januar 2026 var tallet steget med 9.270 til 13.109, svarende til en vækst på 241%, jf. figur 1. Lægges krav, gebyrer, takster og retningslinjer oveni, går tallet fra 4.258 til 14.055 (+230%), og tælles også de øvrige beføjelser med, fra 6.562 til 18.336 (+179%). De to brede mål vokser lidt mindre end kernetallet, men alle tre viser, at antallet af bemyndigelser er steget markant.

Figur 1 Antallet af bemyndigelser er mere end tredoblet siden 1989

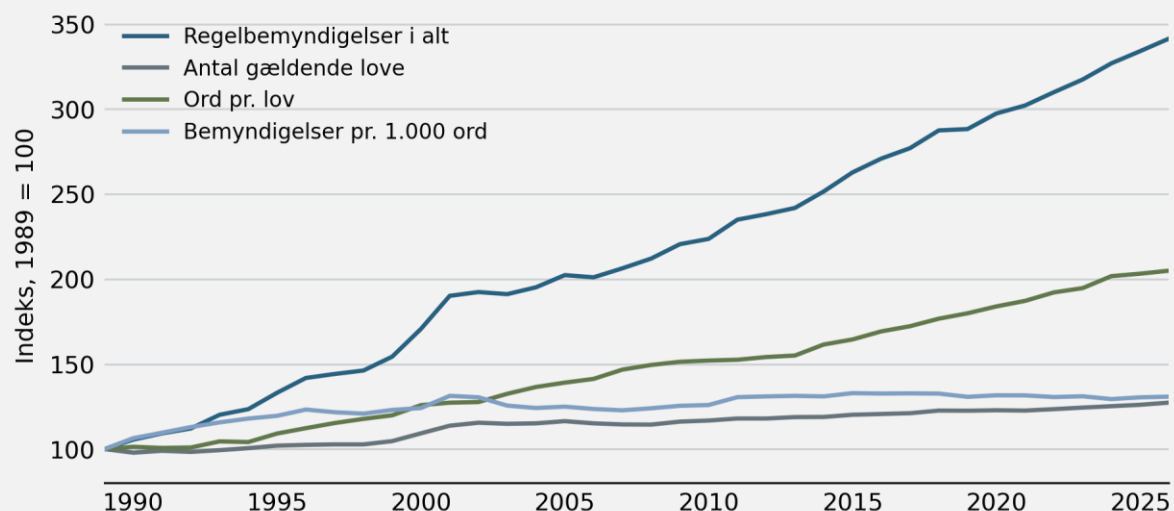
Note: Bemyndigelser i de love og lovbekendtgørelser, der er i kraft 1. januar. Kernetallet er kategorien regler. Det brede mål lægger krav, gebyrer, takster, grænseværdier mv. og retningslinjer oveni, og øvrige beføjelser rummer bl.a. adgangen til at bestemme, dispensere og henlægge beføjelser.

Kilde: IRES' reguleringsdatabase på grundlag af retsinformation.dk. Udtræk 3. oktober 2026.

Væksten kan deles i tre led, der ganget sammen giver den samlede faktor på 3,4, jf. figur 2. Antallet af love voksede i perioden fra 1.090 til 1.388, altså med en faktor 1,27, den gennemsnitlige lov blev mere end dobbelt så lang, faktor 2,05, og antallet af bemyndigelser pr. 1.000 ord steg fra 2,17 til 2,84, faktor 1,31. Målt pr. lov steg antallet fra 3,52 til 9,44.

Stigningen skyldes altså både, at der er flere og længere love, men også at tætheden af bemyndigelser i lovteksterne er større.

Figur 2 Væksten i kernetallet, regelskabende bemyndigelser, fordeler sig på flere love, længere love og tættere delegation

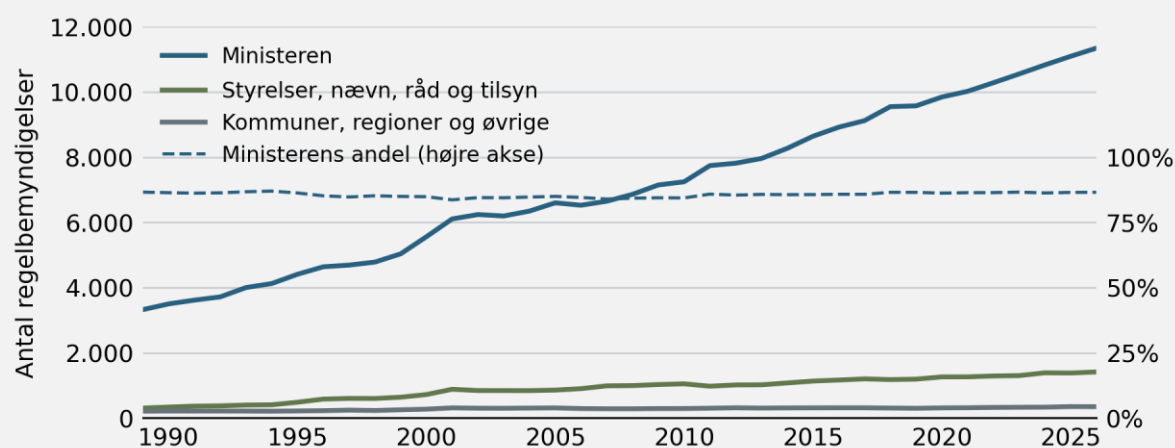
Note: Indeks, 1989 = 100. De tre delkurver ganget sammen giver kurven for bemyndigelser i alt.

Kilde: IRES' reguleringsdatabase på grundlag af retsinformation.dk. Udtræk 3. oktober 2026.

Langt størstedelen af bemyndigelserne gives til ministeren

86,6% af bemyndigelserne peger i 2026 på en minister, præcis samme andel som i 1989, jf. figur 3. Styrelser, nævn, råd og tilsyn modtager 10,8% mod 7,9% i 1989, og kommuner, regioner og øvrige modtagere 2,7% mod 5,5%.

Figur 3 Ministeren modtager knap ni ud af ti bemyndigelser, præcis som i 1989

Note: Kommuner, regioner og øvrige omfatter kommunalbestyrelser og regionsråd, passive bemyndigelser uden angivet modtager, bestyrelser og institutioner samt enkelte til regeringen og Folketinget. Den stiplede linje viser ministerens andel af alle bemyndigelser (højre akse).

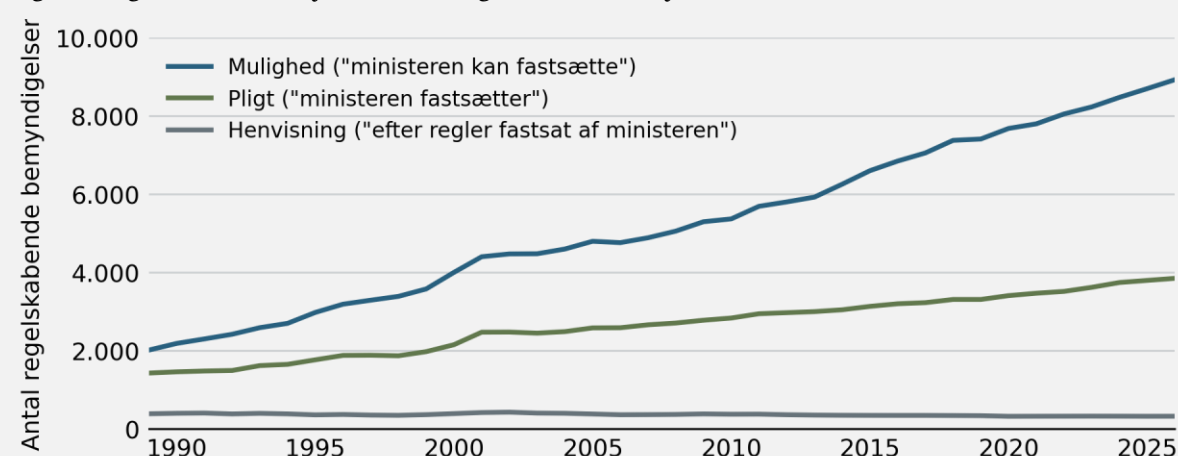
Kilde: IRES' reguleringsdatabase på grundlag af retsinformation.dk. Udtræk 3. oktober 2026.

Regeludstedelsen er i stigende grad en mulighed for den bemyndigede

Folketinget kan både give en myndighed mulighed for at udstede regler og pålægge den en pligt til at gøre det. Begge typer af bemyndigelser er vokset, jf. figur 4, men muligheden er vokset mest. Bemyndigelser formuleret som en mulighed, "ministeren kan fastsætte", gik fra 2.018 til 8.930 (+343%), mens de, der er formuleret som en pligt, "ministeren fastsætter", gik fra 1.431 til 3.852 (+169%). Pligten er altså mere end fordoblet, men muligheden er vokset dobbelt så hurtigt, og pligtandelen faldt derfor fra 41% til 30% fra 1989 til 2026.

Henvisninger som "efter regler fastsat af ministeren" siger hverken noget om mulighed eller pligt og er vist for sig. De gik fra 390 til 327 i perioden.⁷

Figur 4 Pligten er mere end fordoblet, muligheden mere end firedoblet

Note: Antal regelskabende bemyndigelser i de love og lovbekendtgørelser, der er i kraft 1. januar, fordelt efter om bestemmelsen giver myndigheden mulighed for eller pligt til at udstede regler eller blot henviser til regler fastsat af myndigheden. Pligtandelen af mulighed og pligt faldt fra 41,5% i 1989 til 30,1% i 2026.

Kilde: IRES' reguleringsdatabase på grundlag af retsinformation.dk. Udtræk 3. oktober 2026.

En række bemyndigelser er meget bredt formuleret

Opgørelsen tæller bestemmelser, ikke hvor vidtgående de er. Justitsministeriets vejledning om lov kvalitet anbefaler, at en bemyndigelse formuleres "så præcist som muligt" og "afgrænses mest muligt",⁸ men nogle bemyndigelser overlader i praksis en stor del af indholdet til ministeren. I 12 love på det finansielle område kan eller skal erhvervsministeren fastsætte "nærmere regler om redelig forretningsskik og god praksis", og justitsministeren fastsætter "yderligere regler om god skik for juridisk rådgivning". Da en sådan bestemmelse blev foreslået for kredit servicevirksomheder og kreditkøbere i 2023,

⁷ Pligt dækker præsens indikativ ("ministeren fastsætter"), præsens passiv ("reglerne fastsættes af ministeren") og "skal"; mulighed dækker "kan", "bemyndiges til at" og tilsvarende. "Skal" er sjældent og står i 2026 for 61 af de 3.852 pligtbemyndigelser, mens 3.717 er præsens indikativ. Henvisninger er participium- og relativkonstruktioner som "efter regler fastsat af ministeren", der henviser til regler uden at sige, om de skal udstedes. Tælles de med som pligt, som i tidligere udgaver, falder pligtandelen fra 47,4% til 31,8%.

⁸ Justitsministeriet, Vejledning om lov kvalitet, VEJ nr. 9964 af 23. november 2023, afsnit 7.2.

vurderede brancheorganisationen Danske Advokater i høringen, at lovforslaget indeholdt "en generel og i princippet ubegrænset hjemmel" til ministeren.⁹

Endnu længere går de bemyndigelser, der giver adgang til at fravige love, som Folketinget selv har vedtaget.¹⁰ I epidemiloven fra 2021 står sætningen "kan fravige anden lovgivning" 13 gange,¹¹ og efter § 56 kan ministeren fastsætte regler om "fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i anden lovgivning". Det forudsætter dog, at fravigelsen hænger sammen med en samfundskritisk sygdom, og reglerne gælder som udgangspunkt højst fire uger ad gangen. Lov om bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål fra 2025 går videre. Efter § 2 kan den relevante minister efter forhandling med forsvarsministeren og ministeren for samfundssikkerhed og beredskab fastsætte regler om "hel eller delvis fravigelse af anden nærmere angivet lovgivning", om overtagelse af andre ministres og myndigheders beføjelser og om afskæring af klageadgang, når det er nødvendigt for projektets formål. Loven siger ikke, hvilke love der kan fraviges. Det angiver ministeren selv i bekendtgørelsen. Advokatrådet kaldte i høringen bemyndigelserne "vidtgående" og pegede på "fravigelse af sædvanlig parlamentarisk indflydelse og kontrol".¹² Hjemlen er allerede brugt. Med en bekendtgørelse fra november 2025 satte erhvervsministeren byggeloven, det meste af bygningsreglementet, kravet om Natura 2000-vurdering og en bestemmelse i udlændingeloven ud af kraft for én navngiven virksomheds produktion af fast drivmiddel i Vojens og fraveg midlertidigt bl.a. kravet om miljøgodkendelse og store dele af arbejdsmiljøloven. Loven ophæves 31. december 2028, men regler udstedt efter den gælder fortsat for projekter, der er sat i gang inden da (§ 7, stk. 3). Fritagelserne i bekendtgørelsens kapitel "Permanent fravigelse af regler i anden lovgivning" gælder altså også efter 2028.

Metode

Optællingsmetoden er udviklet i samarbejde med forskere fra Aarhus Universitet og anvendt første gang i Mortensen m.fl. (2020). Populationen er love og lovebekendtgørelser, og

⁹ Danske Advokaters høringssvar til L 39 (2023-24), gengivet i lovforslagets høringsnotat, <https://www.ft.dk/samling/20231/lovforslag/L39/bilag/1/2759457/index.htm>. Bestemmelsen står i dag i § 20, stk. 2, i lov om kreditservicevirksomheder og kreditkøbere, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/1439>. Opgørelsen af de 12 love bygger på IRES' reguleringsdatabase, hvor loven om investeringsrådgivere og boligkreditformidlere optræder med to konsolideringer, som her tælles én gang. Bestemmelsen findes fx i lov om finansiel virksomhed, § 43, stk. 2, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2026/432>, lov om forbrugslånsvirksomheder, § 7, stk. 2, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/1545>, og lov om betalinger, § 42, stk. 2, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2026/463>.

¹⁰ Efter den formelle lovs princip kræver det udtrykkelig hjemmel i loven, hvis en bekendtgørelse skal fravige en lov (derogation).

¹¹ Lov nr. 285 af 27. februar 2021 om epidemier m.v. (epidemiloven), <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/285>. Sætningen står i §§ 24, 29-36 og 58, og grænsen på fire uger følger af § 54.

¹² Advokatrådets høringssvar af 19. juni 2025, <https://www.advokatsamfundet.dk/om-advokatsamfundet/advokatrådet/horingssvar-liste/2025/2025-1728-lovudvalget/>. Loven er lov nr. 1097 af 15. september 2025, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/1097>, og bekendtgørelsen er BEK nr. 1278 af 5. november 2025, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/1278>.

en lov indgår i et år, hvis den var i kraft 1. januar. Bemyndigelserne findes maskinelt i lovteksten fra § 1 til ikrafttrædelsesbestemmelserne, uden bilag og noter. Søgningen kombinerer et verbum i betydningen at fastsætte med et objekt i betydningen regler, og det er objektet, der afgør, om et fund tælles med. Resultatet er robust over for afkortede lovtekster, dubletter blandt lovbekendtgørelser og love med usikker ophørsdato.^{13,14} Optællingen ligger over de tal, der er offentliggjort i Mortensen m.fl. (2020) og gengivet hos Pedersen m.fl. (2025). Afvigelsen skyldes forbedringer i IRES' reguleringsdatabase og opgørelsesmetoden som beskrevet i Herby (2026).

¹³ Udelades de 104 lovversioner, hvor lovteksten er afkortet, bliver faktoren 3,40 mod 3,42. En dedupliceret population, hvor overlappende konsolideringer af samme lov slås sammen, giver nøjagtig samme faktor. Udelades de 32 love i 1989-bestanden, der stadig bærer den generiske ophørsdato 8. marts 1989, bliver faktoren 3,45, og tælles participium- og relativkonstruktioner ("efter regler fastsat af ministeren") ikke med, 3,71. Kun én variant trækker faktoren ned, og kun med 0,02, så 3,4 er et forsigtigt tal.

¹⁴ Verberne er fastsætte, udstede, udfærdige, give, meddele og fastlægge i alle bøjninger, også passiv og omvendt ordstilling, og mellem verbum og objekt tillades op til syv ord. Både "kan fastsætte nærmere regler om" og "fastsætter ministeren regler" fanges derfor, og det samme gør konstruktioner, hvor objektet står først: "Nærmere regler herom fastsættes af ministeren". Objektet skal være regel, regler, bestemmelser, forskrifter, bekendtgørelser, regulativer eller reglementer, inkl. sammensætninger som ordensregler. Står der i stedet krav, vilkår, takster, gebyrer, frister eller grænseværdier, kodes fundet som krav mv.; står der retningslinjer, vejledninger eller principper, kodes det som retningslinjer, og "kan bestemme, at ...", "kan tillade ..." og "kan henlægge sine beføjelser til ..." har hver sin kategori. Afgørelser, godkendelser og tilsyn i enkeltsager har ingen af disse objekter og fanges derfor ikke.

Referencer

- Herby, Jonas. 2026. *Nye tal for udviklingen i antallet af regelskabende bemyndigelser i dansk lovgivning*. IRES - Institut for Reguleringsstudier. <https://ires.dk/wp-content/uploads/2026/10/Nye-tal-for-bemyndigelser-i-dansk-lovgivning-Herby-06okt2026.pdf>.
- Mortensen, Peter Bjerre, Jørgen Grønnegård Christensen, Jørgen Albæk Jensen, og Helene Helboe Pedersen. 2020. *Når embedsmænd lovgiver*. <https://www.djoef-forlag.dk/book-info/nar-embedsmaend-lovgiver>.
- Pedersen, Helene Helboe, Peter Bjerre Mortensen, og Jonas Herby. 2025. *Det effektive men fortravlede Folketing*. Magtudredningen 2.0. Aarhus Universitetsforlag. <https://unipress.dk/udgivelser/d/det-effektive-men-fortravlede-folketing/>.